

MARIA-ALEXANDRA STOICA
Lucian Blaga University of Sibiu, Romania
mariaalexandradi.stoica@ulbsibiu.ro
DOI:10.2478/clb-2024-0010

ANATOMIA TRAUMEI ÎN VEGETARIANA DE HAN KANG

The Anatomy of Trauma in Han Kang's *The Vegetarian*

Abstract: This paper explores the multiple representations of trauma in Han Kang's novel *The Vegetarian* (2007, translated in English in 2015), analyzing how individual, transgenerational, and historical traumatic experiences shape the identity of the protagonist, Yeong-hye (as well as her relationship with others). Using the framework of trauma theory and drawing on concepts such as *wiederholungszwang* introduced by Sigmund Freud, or trauma as a belated and fragmented experience (Cathy Caruth), the article examines the impact of patriarchal oppression, social norms, and collective memory on the female body and psyche. The protagonist's transformation—from the refusal to eat meat to a deep psychological dissociation—becomes an act of resistance against ongoing and progressive violence. Furthermore, the paper connects the dots between the novel and some of South Korea's collective historical traumas, such as the experiences of comfort women, the 1980 Gwangju Massacre, and the postwar consequences of the Vietnam War, all of which are important chapters of the country's history. The analysis highlights the way in which Han Kang constructs a complex literary discourse on trauma, using bodily symbols and recurring dreams to articulate the unseen pain of her characters.

Keywords: historical trauma, individual trauma, PTSD, South Korean literature, Han Kang

Începând cu anii 1990¹, tema traumei a căpătat o vizibilitate tot mai semnificativă în diverse domenii ale cercetării umaniste și sociale, generând un interes interdisciplinar însemnat. Psihologia, sociologia, studiile culturale și, mai recent, critica literară au contribuit la conturarea unui subcâmp specializat de cercetare cunoscut sub denumirea de „trauma theory”. Definițiile care circulă pentru a delimita teoria traumei sunt numeroase. Aceasta are la bază o dublă dimensiune: una experiențială, când poate fi înțeleasă drept studii experiențelor unor evenimente traumatizante izolate sau la nivel colectiv (un exemplu elocvent este Holocaustul²) sau una teoretică, în care analiza traumei devine un cadru de interpretare aplicabil în sfera umanistă³. Mai mult decât atât, teoria traumei a fost influențată de o tranziție epistemologică semnificativă, trecând de la o perspectivă freudiană, centrată pe subconștient și reprimare, la o abordare neuroștiințifică, în care memoria este înțeleasă ca funcție cerebrală⁴.

Romanul *Vegetariana* de Han Kang este o explorare profundă a traumei, reflectând atât suferința individuală, cât și impactul social și istoric asupra identității unei persoane. Prin parcursul protagonistei, Yeong-hye, romanul abordează teme de esență violentă, precum presiunea patriarhală, alienarea, brutalitatea și memoria colectivă. Pornind de la alegoria complexă a traumei construită în acest roman, mai ales prin intermediul lui Yeong-hye, protagonista care devine un simbol al unei rezistențe tăcute în fața normelor patriarhale, lucrarea de față își propune să analizeze cum surprinde romanul *Vegetariana* de Han Kang intersecția dintre trauma personală, istorică și transgenerațională prin transformările psihologice și corporale ale protagonistei.

Romanul *Vegetariana* se concentrează pe Yeong-hye, o femeie din Coreea de Sud cu o viață obișnuită, deloc specială. Viața ei simplă se schimbă radical în momentul în care, în urma unui vis brutal, hotărăște să devină vegetariană. Această decizie atrage atenția familiei, în final înrăutățindu-i atât căsnicia, cât și relația cu tatăl și mama sa. Romanul este structurat în trei părți, fiecare parte fiind narată de celelalte personaje ale acțiunii, afectate la rândul lor de transformarea bruscă și inexplicabilă a lui Yeong-hye. Prima parte a romanului este narată de către soțul lui Yeong-hye și explorează atât hotărârea protagonistei, cât și relațiile interfamiliale: căsnicia plictisitoare cu soțul ei, care o apreciază tocmai pentru firea ei care nu iese în evidență.

1. Susannah Radstone, „Trauma theory: Contexts, Politics, Ethics”, Paragraph 30, nr. 1 (2007): 9.

2. Radstone, „Trauma Theory”, 10.

3. Radstone, „Trauma Theory”, 10–11.

4. Radstone, „Trauma Theory”, 10–11.

Lipsa de specificitate în personalitatea lui Yeong-hye îl face să se simtă puternic, întrucât orgoliul său nu avea cum să se simtă în pericol lângă cineva ca ea: „M-am căsătorit cu ea tocmai pentru că nu avea niciun farmec special și nici defecte prea mari. Caracterul ei simplu și nepretențios, nedotat cu vreo inteligență sclipitoare și rafinement, mă făcea să mă simt relaxat în preajma ei⁵”, cât și abuzul continuu din partea tatălui față de Yeong-hye.

A doua parte, intitulată „Pata Mongolă”, îl are ca narator pe cumnatul lui Yeong-hye și investighează modul în care aceasta devine treptat muza artistului. Cumnatul dezvoltă o obsesie insistentă pentru semnul din naștere al protagonistei, pe care îl folosește foarte des în arta sa, alături de elemente florale. Ultima parte, „Copaci în flăcări”, surprinde perspectiva surorii lui Yeong-hye, In-hye, dar și completarea metamorfozei protagonistei.

Cititorul face cunoștință cu Yeong-hye pentru prima dată încă din primul capitol al romanului, însă din perspectiva soțului său. Încă din propoziția introductivă a primului capitol aflăm următoarele detalii despre Yeong-hye: este căsătorită și plictisitoare („Nevastă-mea nu a avut niciodată ceva special în personalitatea ei⁶”). Treptat, aflăm de decizia ei de a deveni vegetariană („cel puțin așa am crezut până în ziua în care s-a hotărât să devină vegetariană⁷”) și câteva trăsături fizice: „[...] nu era nici prea înaltă și nici prea scurtă; părul, tuns bob, nu era nici prea lung nici prea scurt; tenul uscat, de nuanță gălbuie; se exfolia întruna; avea pleoape căzute și pomeți puțin proeminenți⁸”. Toate aceste detalii sunt oferite cititorului înainte ca acesta să afle numele protagonistei. Numele personajului principal este aflat abia la pagina 40, în versiunea tradusă în limba română, după derularea multor alte episoade semnificative, printre care episodul apelului dintre mama și soțul protagonistei. Mama lui Yeong-hye își sună ginerele, cu speranța că va afla că fiica sa a renunțat la vegetarianism—veste ce avea să îi spele umilința: „Ce face Yeong-hye? Tot nu mănâncă carne?⁹”.

Un moment semnificativ în evoluția teoriei traumei este marcat de momentul în care Asociația Americană de Psihiatrie a introdus diagnosticul de tulburare de stres post-traumatic (abreviat PTSD) în *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (1980)¹⁰.

5. Han Kang, *Vegetariana*, trad. de Iolanda Prodan (Editura Art, 2017), 5.

6. Kang, *Vegetariana*, 5.

7. Kang, *Vegetariana*, 5.

8. Kang, *Vegetariana*, 5.

9. Kang, *Vegetariana*, 40.

10. Nicole A. Sütterlin, „History of Trauma Theory”, în *The Routledge Companion to Literature and Trauma*, coord. Colin Davis și Hanna Meretoja (Routledge, 2020), 11.

Teoria traumei desemnează un domeniu interdisciplinar de cercetare care a apărut începând cu anii 1990 în cadrul științelor umaniste. Aceasta a apărut ca răspuns la necesitatea de a înțelege complexitatea afectivă și cognitivă a suferinței umane în contextul unor evenimente istorice marcante, precum războaiele, genocidurile, migrațiile forțate, abuzurile, dar și a modurilor în care aceste evenimente continuă să influențeze indivizii și comunitățile mult timp după ce s-au petrecut¹¹.

În accepțiune largă, teoria traumei reprezintă un cadru interdisciplinar de analiză care explorează și încearcă să înțeleagă cum experiențele traumatiche afectează individul din punct de vedere psihologic, emoțional, social. Acest domeniu observă, în același timp, modul în care trauma poate fi reprezentată în discursurile mediatiche, literare, istorice și culturale. Sigmund Freud, prin lucrările sale ce abordează isteria, represiunea și subconștientul, a formulat idei fondatoare pentru a înțelege cum evenimentele traumatiche sunt stocate și ulterior, retrăite. În *Beyond the Pleasure Principle* (1920), Freud introduce idei complexe despre cum mintea face față traumei, cum o gestionează, mai ales în cazul experiențelor care depășesc impulsul instinctiv de a stimula plăcere cu scopul de a evita durerea: „Nu există nicio îndoială că rezistența eului conștient și inconștient operează sub influența principiului plăcerii: ea urmărește să evite displăcerea care ar fi produsă de eliberarea celor reprimite”¹².

În plus, Sigmund Freud a observat, în cadrul aceluiași studiu, un comportament contradictoriu în cazul supraviețuitorilor, victimelor traumei: în loc să reprime evenimentele traumatiche, persoanele afectate repetau sau retrăiau experiența, fie în vise sau în acțiunile lor. Freud a denumit acest proces *wiederholungszwang* (*repetition compulsion*) pentru a se referi la tendințele subconștiente ale subiecților de a repeta evenimentele traumatizante, în defavoarea depășirii și surmontării lor: „Pacientul nu poate rememora tot ceea ce este reprimat în el [...] Este constrâns să repete materialul refulat sub forma unei experiențe actuale, în loc să-l rememoreze ca pe ceva aparținând trecutului”¹³. Compulsia de a repeta teoretizată de Freud a devenit fundamentală în teoriile ulterioare despre traumă, sugerând ideea că trauma perturbă procesarea normală a memoriei și rămâne „blocată” în psihic.

Pornind de la ideile lui Freud, Cathy Caruth a inițiat primul val în dezvoltarea teoriei traumei în domeniul științelor umaniste. Aceasta

11. Radstone, „Trauma Theory”, 9–10.

12. Sigmund Freud, „Beyond the Pleasure Principle”, în *Literary Theory: An Anthology*, coord. Julie Rivkin și Michael Ryan (Blackwell Publishing, 2004), 434, traducerea mea.

13. Freud, „Beyond”, 434..

explorează conceptul de „repetition compulsion”, introdus de Freud, susținând că trauma e regăsită chiar în ceea ce nu a putut fi asimilat. La momentul declanșării evenimentului traumatizant, trauma este „suspendată” în afara conștiinței, ceea ce determină revenirea involuntară, sacadată, parțială a traumei¹⁴. Caruth nu numai că a introdus denumirea de „trauma theory” în 1996, dar vede trauma ca nefiind trăită pe deplin și conștient în momentul în care are loc, ci revenind ulterior într-un mod fragmentar:

Trauma pare să fie mai mult decât o patologie sau boală a unui psihic afectat: ea este întotdeauna povestea unei răni care strigă, care ni se adresează în încercarea de a ne spune despre o realitate sau un adevăr care altfel nu ar fi accesibil. Acest adevăr, prin apariția și adresarea sa întârziată, nu poate fi legat de ceea ce este cunoscut, ci și de ceea ce rămâne necunoscut în însăși acțiunile și limbajul nostru¹⁵.

Trauma, în viziunea lui Caruth, nu este complet resimțită în timpul producerii ei, nu este înregistrată de către subiectul în cauză, dar lasă urme în psihic, care apar cu întârziere. Astfel, pe lângă esența traumei ca experiență dureroasă sau o suferință psihologică, Cathy Caruth revine asupra ideii de traumă cu câteva coordonate temporale. Conform definiției autoarei, trauma este „o experiență copleșitoare provocată de evenimente bruște sau catastrofale, în care reacția la eveniment se manifestă adesea cu întârziere, prin apariția repetitivă, incontrollabilă, a halucinațiilor și a altor fenomene intruzive¹⁶”.

Vegetariana de Han Kang este un roman al traumei, în care fiecare personaj poartă amprenta unor suferințe adânci, ce se manifestă atât la nivel personal, cât și colectiv. Aceste traume sunt generate fie de presiunile societății patriarhale, fie de conflictele interioare și de evenimentele din trecut. Prin prisma transformării radicale a protagonistei, Han Kang explorează cum trauma se manifestă în moduri subtile și complexe, influențând nu doar alegerile individuale, ci și relațiile familiale și sociale, precum și percepția asupra propriului corp. În urma lecturii romanului lui Han Kang, am identificat trei tipuri de traume, pe care le voi analiza în paginile ce urmează: trauma individuală (în special a protagonistei, care se manifestă prin refuzul radical al cărnii și al normelor impuse de societate), trauma transgenerațională (un „agent” de răspândire al acestui tip de traumă este familia lui

14. Cathy Caruth, *Unclaimed Experience: Trauma, Narrative and History* (The Johns Hopkins University Press, 1996), 124.

15. Caruth, *Unclaimed Experience*, 4, traducerea mea.

16. Caruth, *Unclaimed Experience*, 11.

Yeong-hye) și trauma istorică (întrucât substratul istoric este recurent în opera lui Han Kang).

Romanul *Vegetariana* deschide un dialog despre presiunile sociale și corpul femeii în cadrul societății patriarhale. La baza traumei individuale a lui Yeong-hye se află modul în care a fost tratată de cei din jur, în special de figurile masculine din viața ei: tatăl, soțul, cumnatul. Dang Hoang Oanh surprinde faptul că există o categorie de oameni predispuși experiențelor traumatice din cauza poziției lor inferioare într-o ierarhie a puterii, de la care Yeong-hye nu are cum să fie exclusă:

În cazul lui Yeong-hye, există mulți factori care o fac vulnerabilă în fața numeroaselor mecanisme de opresiune din viață: faptul că este femeie, că are un istoric de abuz, că este o femeie foarte obișnuită, cu o viață conjugală plictisitoare. Yeong-hye simbolizează tipul de persoană care este ușor uitată în această lume și care devine cu ușurință un subiect al indiferenței în ochii celorlalți¹⁷.

Pentru a lupta împotriva acestor traume, protagonistă abordează o atitudine de „rebeliune” în fața normelor sociale patriarhale, încercând pe cât posibil să se depărteze de ele. Formele ei de protest în fața societății sunt refuzul de a mai mânca carne și de a mai purta sutien. Vegetarianismul este văzut de către Yeong-hye drept unica modalitate prin care va putea atinge inocența absolută. Abținerea de la a mai mânca orice produs de origine animală pare a fi, pentru Yeong-hye, o modalitate de a nu face rău niciunei ființe¹⁸.

Odată cu invazia mongolilor în Coreea secolului XIII, atât utilizarea cărnii, cât și a diferitelor moduri de preparare a acesteia au fost introduse și popularizate în Peninsula Coreeană¹⁹. Una dintre cele mai consumate tipuri de carne din bucătăria sud-coreeană este carnea de porc. În contextul actual, toate părțile porcului sunt utilizate în cultura gastronomică a Coreei, remarcându-se și diverse metode de gătit²⁰. Cât despre semnificația cărnii, Carol J. Adams în *The Sexual Politics*

17. Dang Hoang Oanh, „The Concept of Trauma in Literature Viewed from the Transitioning Models of Trauma in the West”, *VNU Journal of Foreign Studies* 37, nr. 4 (2021): 107, traducerea mea.

18. Rincy Chandran și Geetha Pai, „The Flowering of Human Consciousness: An Ecofeminist Reading of Han Kang's *The Vegetarian* and *The Fruit of My Woman*”, *International Journal of English and Literature* 7, nr. 4 (2017): 23.

19. Ki-Chang Nam, Cheorun Jo, Mooha Lee, „Meat Products and Consumption Culture in the East”, *Meat Science*, nr. 86 (2010): 98.

20. Nam, Jo, Lee „Meat Products”, 99.

of Meat susține ideea conform căreia „carnea este o constantă pentru bărbați, dar este consumată intermitent de femei [...] Femeile se înfometează într-un ritm disproporționat față de bărbați²¹”. Mai multe decât atât, carnea este un simbol al inegalității de gen. În timp ce carnea semnifică dominația masculină, pornind de la activitatea de a obține carnea prin vânat, activitate specifică bărbaților, plantele reprezintă o figurație a feminității, întrucât femeile aveau rolul de a culege și procura hrana vegetală²². Despre plante ca alegorie a femeii, Carol J. Adams notează: „A vegeta înseamnă a duce o existență pasivă; la fel cum a fi feminin înseamnă a duce o existență pasivă. Odată ce legumele sunt percepute ca fiind mâncare pentru femei, ele ajung, prin asociere, să fie văzute ca «feminine» și pasive”²³.

Acțiunile lui Yeong-hye sunt o măsură de rezistență împotriva dominației masculine, întrucât carnea simbolizează, așa cum spuneam, valorile patriarhale²⁴. Refuzând să mai consume carne, ea respinge nu doar violența implicită a actului de a mânca, ci și controlul pe care familia și societatea încearcă să îl exercite asupra corpului ei. Pentru prima dată în viața ei simte că face ceva pentru ea, pentru propriul ei bine, și nu pare că ar vrea să se retragă de pe acest drum prea curând. Ideea conform căreia carnea este asociată masculinității iese în evidență în episodul în care Yeong-hye refuză să facă dragoste cu soțul ei, Domnul Cheong. Bărbatul își exprimă nemulțumirea că soția lui, Yeong-hye, nu mai inițiază niciun fel de act sexual: „Ceea ce mă frământa cel mai mult era faptul că nu mai făcea sex cu mine, mai ales că obișnuise să răspundă nevoilor mele fizice fără să obiecteze. Cândva obișnuia să-mi atingă corpul, luând ea însăși inițiativa²⁵”. Întrebată de ce refuză, Yeong-hye răspunde că trupul său miroase a carne: „Miroase a carne. Corpul tău miroase a carne²⁶”. După cum observă Ahn Hakyong, alegerea lui Yeong-hye de a deveni vegetariană reprezintă o formă de rezistență împotriva structurilor patriarhale și a violenței de gen²⁷.

21. Carol J. Adams, *The Sexual Politics of Meat: A Feminist-Vegetarian Critical Theory* (Continuum, 2000), 37.

22. Adams, *The Sexual Politics of Meat*, 45.

23. Adams, *The Sexual Politics of Meat*, 47, traducerea mea.

24. Zezi și Carolyn Johnson, „The Literary Vegetarian: Investigations of Fasting and the Refusal of Meat in the Works of Mary Shelley, Franz Kafka, and Han Kang” (Disertație de Doctorat, Universitatea din California, 2021), 109.

25. Kang, *Vegetariana*, 22.

26. Kang, *Vegetariana*, 24.

27. Hakyong Ahn, „Empowerment and Exploitation: Sexual Dynamics in Han Kang’s *The Vegetarian*”, *Tulsa Studies in Women’s Literature* 43, nr. 2 (2024): 276.

Fermitatea decizilor luate de către Yeong-hye—de a nu mai mânca carne și de a ieși din casă fără sutien—reiese mai ales din episodul în care ia cina alături de șefii soțului ei. Sutienu este un instrument de control asupra corpului femeii. Ceva la fel de inocent precum sânii a fost transformat într-un subiect al dorințelor erotice, al fetișurilor. Practic, sutienu este utilizat pentru a controla corpul femeii din exterior, iar consumul de carne e folosit pentru a controla femeia din interior²⁸.

Spre surprinderea soțului ei, Yeong-hye alege să părăsească casa și să se prezinte la o întâlnire atât de importantă pentru el fără sutien. Acesta realizează decizia soției lui doar când coboară din mașină în fața locului unde și-au dat întâlnirea. Este cuprins de rușine și frustrare, întrucât, dacă ar fi observat mai devreme faptul că soția lui nu poartă sutien, ar fi reușit să o convingă să îl poarte, întocmai cum a obligat-o să poarte machiaj împotriva voinței sale: „Nu mai încăpea nici urmă de îndoială: venise fără să-și pună sutienu [...] Am simțit că-mi iau foc obrazii. Am încercat să nu-mi ies din fire, deși eram conștient că toate privirile consternate erau ațintite asupra femeii mele ce stătea pe scaun, absentă, fără să schimbe amabilități nici măcar cu femeile prezente la masă²⁹”. De altfel, Yeong-hye se arată foarte atașată de sânii ei, considerându-i singura parte inocentă a corpului ei, incapabilă de a face rău cuiva: „Singurul lucru în care mă pot încrede încă este pieptul meu. Îmi plac sânii mei [...] Cât timp îi am, totul va fi bine pentru mine³⁰”. La masă, cu toți acești oameni mult mai înstăriți și importanți, Domnul Cheong se arată a fi foarte stingher și lipsit de încredere în sine cu Yeong-hye alături de el. Pe de altă parte, Yeong-hye pare mai încrezătoare ca niciodată, nu răspunde apăsător și glumelor făcute de cei de la masă. Mai mult decât atât, ar fi răspuns la orice întrebare despre decizia ei cu sinceritate, dacă ar fi fost lăsată de soțul său.

Un discurs important din teoria traumei este cel referitor la semnificația viselor. Această ramură a teoriei traumei, care studiază modul în care trauma se desfășoară în subconștient, a fost cercetată în special de către Donald Kalsched, psihanalist cunoscut pentru contribuțiile sale în domeniul psihologiei analitice jungiene, în special studiile sale privind trauma timpurie și mecanismele de apărare ale psihicului. O lucrare semnificativă în acest sens este *The Inner World of Trauma* (1996), prin care propune o teorie profundă despre modul în care psihicul uman răspunde la traume, în special cele care își au originea în anii formatori, în copilărie.

28. Won-Chung Kim, „Eating and Suffering in Han Kang’s *The Vegetarian*”, *CLCWeb: Comparative Literature and Culture* 21, nr. 5 (2019): 3.

29. Kang, *Vegetariana*, 31.

30. Kang, *Vegetariana*, 48.

Kalsched folosește visele pentru a-și susține ipoteza conform căreia atunci când un copil este expus unei traume severe, psihicul acestuia este puternic influențat de experiența violentă, ajungând să se „fragmenteze”. Prin intermediul acestei fragmentări se deosebesc diferite „părți” ale conștiinței, fiecare cu trăsăturile lor specifice. În urma trăirilor profund neplăcute, psihicul urmărește o dezvoltare bivalentă: o parte a eului regresează, fie se blochează în momentul traumei, fie se întoarce la o stare infantilă, în timp ce o altă parte se maturizează înainte de vreme, forțându-se a se adapta cerințelor realității exterioare. Sinele fals ajunge să acopere blocajul personalității determinat de către experiența traumatică³¹:

În vise, partea regresată a personalității este de obicei reprezentată ca un eu-copil sau animal vulnerabil, tânăr, inocent (adesea feminin), care rămâne ascuns și rușinos [...] Oricare ar fi întruparea sa particulară, această «parte inocentă» rămasă din sinele întreg pare să reprezinte un nucleu al spiritului personal nepieritor al individului³².

Kalsched a ajuns la două concluzii semnificative privind trauma: psihicul traumatizat devine, paradoxal, auto-traumatizant (*self-traumatizing*) și persoanele afectate de traumă își vor reactiva constant (conștient sau nu) trauma³³. Momentul experienței neplăcute nu este și cel care „pune punct” suferinței individului; trauma va continua să se desfășoare în spațiul intern, mental al victimei, prin intermediul visului. Mai mult decât atât, victimele se vor regăsi în continuare în situații ce le sabotează progresul și le retrimite către „punctul zero” al traumei³⁴: „Este ca și cum lumea interioară persecutoare își găsește cumva o oglindă exterioară în reconstituiri repetitive și auto-sabotare—aproape ca și cum individul ar fi posedat de o putere diabolică sau urmărit de un destin malefic”³⁵.

După cum reiese și din visele sale, pentru protagonistă consumul de carne va fi mereu asociat cu brutalitatea, mai ales asupra unor ființe nevinovate: „Capul îmi e invadat de o serie de mici scene. Ochii strălucitori ai unui animal, imagini cu sânge, un craniu despicat, din nou ochii unei fiare. Ai zice că toate vin din burta mea. Când mă trezesc tremurând, verific imediat dacă unghiile îmi sunt în continuare drepte,

31. Donald Kalsched, *The Inner World of Trauma: Archetypal Defenses of the Personal Spirit* (Routledge, 1996). 3.

32. Kalsched, *The Inner World of Trauma*, 3, traducerea mea.

33. Kalsched, *The Inner World*, 5.

34. Kalsched, *The Inner World*, 5.

35. Kalsched, *The Inner World*, 5.

dacă dinții sunt în continuare inofensivi³⁶. În gândirea antică, cum ar fi cultura Venda, apariția cărnii de orice fel în vis este asociată cu moartea cuiva în viitorul apropiat, cu înmormântarea³⁷, fiind astfel o trimitere către finalul romanului. Revenind la primul său vis menționat în romanul lui Han Kang, simbolul cărnii încă pare să rămână recurent. Soțul protagonistei o surprinde pe aceasta gătind carne pentru a fi servită familiei. Acesta o surprinde pe Yeong-hye pregătind carne pentru a o servi soțului său. Starea inițială de liniște este brusc distrusă de către ieșirile violente ale partenerului: „De ce naiba te tot foiești atâta?³⁸”. Acest pasaj al romanului are un caracter confesiv („Doar știi că eu mă pierd când ești agitat și nervos. Într-o astfel de situație, altcineva, neștiind ce să facă, s-ar bloca; eu însă, din contră, încerc să fac mai multe deodată, repede, cât mai repede³⁹”). Acest moment a escaladat foarte repede, Yeong-hye străpungându-și degetul cu cuțitul. Tăietura accidentală și sângele care curgea fără oprire îi oferă o senzație stranie de calm, durerea devenind astfel, surprinzător, o sursă de liniște și control. Deși soțul ei continuă să fie violent, cu atât mai mult cu cât găsește o bucată din cuțit în mâncare, Yeong-hye rămâne calmă, senină: „Oare de ce în acel moment nu m-am speriat deloc? Dimpotrivă, eram și mai calmă. Mi s-a părut că simt o mână rece pe frunte⁴⁰”.

Yeong-hye își simte corpul ca pe un cimitir, un loc de veci al tuturor animalelor pe care ea le-a mâncat până în acel moment. Simțindu-se „murdărită” de această moștenire a consumului și a cruzimii, începe să respingă hrana ca pe un act de purificare, o încercare disperată de a se elibera de tot ce este uman, violent și brutal. Refuzul lui Yeong-hye nu este doar unul alimentar, ci și existențial, prin încercarea ei de a regăsi o formă de inocență absolută. Protagonista romanului nu poate trăi cu gândul că trupul ei ar putea fi o închisoare pentru alte vieți, pe care ea le vede, practic, de pe o poziție de egalitate: „Viețile animalelor pe care le-am mâncat sunt închise acolo [...] Sângele și carnea lor descompusă sunt împrăștiate în fiecare colțisor al trupului meu⁴¹”.

Finalul visului, în care spațiul și obiectele dispar, iar protagonista rămâne singură, suspendată într-un vid infinit, semnalează un episod disociativ, în care eul se decuplează de mediul cotidian. Falsul eu dispare, cel care făcut-o puternică și indiferentă în fața vorbelor soțului ei,

36. Kang, *Vegetariana*, 48.

37. Rendani Tshifhumulo, „Exploring the Realities of the Unknown: Dreams and their Interpretations”, *Journal of Sociology and Social Anthropology* 7, nr. 3 (2016): 180.

38. Kang, *Vegetariana*, 27.

39. Kang, *Vegetariana*, 27.

40. Kang, *Vegetariana*, 27.

41. Kang, *Vegetariana*, 69.

Yeong-hye rămânând astfel singură, confuză, față în față cu blocajul său real. Ultima imagine, a feței reflectate într-o baltă de sânge sugerează că identitatea eroinei devine clară doar în urma unei experiențe marcate de suferință. Această „auto-reflecție” devine posibilă doar într-o situație de criză, în care sângele devine un mediu de cunoaștere a sinelui. Și în acest caz, visul este o expresie alegorică a unei traume profunde, a dorinței de a avea controlul în fața unuia dintre cei mai brutali oameni din viața protagonistei, o formă de protest împotriva realității vieții sale: „Am rămas doar eu și scaunul pe care eram așezată în mijlocul unui spațiu infinit. În acea noapte, spre zori, în balta de sânge din șură, am văzut pentru prima dată reflexia propriei mele fețe”⁴².

Visele protagonistei pot fi descrise ca fiind violente, tulburătoare, dar și un instrument declanșator al transformării interioare a protagonistei. Aceste vise surprind traumele și dorințele reprimate ale lui Yeong-hye. Primul vis prezentat în roman, cel care avea să o transforme pentru totdeauna pe Yeong-hye, surprinde un episod răvășitor și „roșu” în care femeia se află de una singură în pădure. Rătăcind prin pădure, dă de o șură roșie în care se află sute de bucăți de carne însângerate, atârinate de niște tulpini de bambus. Visul se termină având-o în centru pe Yeong-hye, care culege bucățile de carne de pe jos și le îndeasă în gură: „Nu... nu poate fi atât de reală, atât de vie, senzația pe care am simțit-o când carnea crudă s-a lăsat mestecată de acești dinți ai mei”⁴³. Visele încetează odată cu partea a doua a romanului, *Pata Mongolă*. Deși halucinante și terifiante, consider că încetarea viselor lui Yeong-hye corespund decăderii sale mentale. Prin intermediul viselor avem acces la sentimentele adevărate ale lui Yeong-hye („Oricât de adânc aș respira, nu simt nicio ușurare”⁴⁴), semn că din capitolul doi protagonistă nu mai are gânduri personale, ci se lasă ghidată de cei din jur⁴⁵, ajungând chiar într-un stadiu vegetal. Visele sunt marcate cu italice, anunțând o ruptură între realitate și subconștient. Italicele creează o distincție clară între realitate și lumea interioară a protagonistei.

Opresiunea asupra femeii, care poate cauza anumite traume, poate apărea și sub forma standardelor de frumusețe și a comparațiilor. În cultura coreeană, rușinea, mai ales cea care ține de aspectul fizic, trebuie ascunsă cu orice preț și cât mai repede. Acest tip de rușine are și un nume, *chaemyoun* (face-saving) și se referă la timpul, banii și efortul alocat pentru îmbunătățirea aspectului⁴⁶. Despre

42. Kang, *Vegetariana*, 28.

43. Kang, *Vegetariana*, 18.

44. Kang, *Vegetariana*, 69.

45. Un exemplu îl constituie episodul erotic cu cumnatul său.

46. Carolyn Johnson, „The Literary Vegetarian”, 98.

Yeong-hye s-a spus că este frumoasă doar atunci când cumnatul său a văzut-o pentru prima dată goală. Până atunci, mai ales pentru că majoritatea descrierilor au venit din partea soțului, Yeong-hye a fost descrisă drept o femeie mediocră. Domnul Cheong afirmă că el nu ar fi fost niciodată atras de femeile voluptoase și feminine, motiv pentru care a ales să se căsătorească cu Yeong-hye, care nu era o femeie care să-i fie superioară, provocatoare, ci doar o femeie „banală”: „Pentru mine, din start, femeile frumoase, inteligente, voluptoase, atrăgătoare și din familii înstărite nu ar fi fost decât niște prezențe care mi-ar fi deranjat existența⁴⁷”. Cât despre aspectul fizic, aceasta se afla în opoziție cu In-hye, considerată pe departe mult mai frumoasă. Yeong-hye avea „pleoape căzute și pomeți puțin proeminenți⁴⁸” și era „piele și os” în comparație cu In-hye, care avea „[c]orpul ei bine proporționat, felul ei de a vorbi blând și plăcut, ochii ei cu pleoape mari, bine conturate⁴⁹”. În acest sens, consider că decizia lui Yeong-hye dinaintea mesei cu șefii soțului său poate fi văzută și ca un semn de protest împotriva acestor standarde de frumusețe care îi controlau corpul.

În *Vegetariana* personajele nu sunt doar individualități izolate, ci și profund ancorate în societatea sud-coreeană și în valorile ei tradiționale. Yeong-hye este o femeie care până în momentul în care decide să devină vegetariană, se supune standardelor societății sud-coreene, așa cum o fac multe femei. Societatea sud-coreeană pune un accent deosebit pe obediență, pe respectul față de autoritatea familiei și pe menținerea unui aspect fizic ideal⁵⁰ în scopuri personale, iar decizia de a-și schimba radical stilul de viață este percepută ca o rebeliune în fața acestor valori. In-hye, sora protagonistei, reprezintă tipul de femeie sud-coreeană frumoasă. Ea are părul lung și nu are pleoapele căzute ca sora ei, și-a făcut câteva operații estetice și are, șocant, și propria ei afacere, fapt ce o face greu de abordat de către bărbați: „Corpul ei bine proporționat, felul ei de a vorbi blând și plăcut, ochii ei cu pleoape mari, bine conturate⁵¹”. An Hyeon-kyeong, într-un stu-

47. Kang, *Vegetariana*, 6.

48. Kang, *Vegetariana*, 5.

49. Kang, *Vegetariana*, 49.

50. Souphiyeh, Samizadeh, „Beauty Standards in Asia”, în *Non-surgical rejuvenation of Asian faces*, coord. Souphiyeh Samizadeh (Springer, 2022), 31: „With increased influence of both Western and Eastern media, and increased wealth in the region, many undergo procedures to improve their appearance in hopes of improving their quality of life (job and marriage chance), but also to reciprocate the glamorous appearance and lifestyle of celebrities”.

51. Kang, *Vegetariana*, 49.

diu care investighează percepția idealului de frumusețe feminină în cultura sud-coreeană și recompensele asociate efortului de a corespunde acestor standarde, surprinde exact aspectul ideal al unei femei frumoase sud-coreene. Idealul facial se bazează pe trăsături tinerești și delicate, preferându-se astfel fața rotundă, pielea albă, ochii mari și pleoapele duble: din punct de vedere al corpului, este considerat perfect corpul femeilor în jurul vârstei de 20 de ani, cu o înălțime de 161-165 cm și o greutate 46-55 kg, ceea ce sugerează un indice de masă corporală scăzut, la limita inferioară a normalului. Se preferă ca talia să fie foarte subțire, gâtul și picioarele lungi, degetele subțiri, în timp ce umerii, pieptul și șoldurile trebuie să aibă proporții care nu ies în evidență, „normale”⁵². Un aspect foarte interesant rezultat din acest studiu este că globalizarea a influențat semnificativ standardele sud-coreene, idealul corporal orientându-se spre o siluetă occidentală, suplă, influențată de moda vestică⁵³. Pleoapele duble (adică prezența unei pliuri vizibile la nivelul pleoapei superioare), trăsătură specific occidentală, sunt preferate în detrimentul pleoapelor căzute/monolid, tradițional est-asiatice⁵⁴. De aceea, chirurgia plastică pentru obținerea pleoapelor duble (blefaroplastia) este una dintre cele mai populare intervenții estetice în Coreea de Sud:

Cea mai populară procedură cosmetică este blefaroplastia, cunoscută în mod obișnuit sub numele de operație pentru pleoapă dublă [...] Blefaroplastia este considerată mai degrabă un tratament cosmetic decât o intervenție chirurgicală estetică, asemănător cu un detartraj comparativ cu un tratament de canal. Este, în general, percepută ca fiind atât de minim invazivă încât studenții își planifică adesea blefaroplastia în vacanța de iarnă și se întorc complet vindecați⁵⁵.

Îndreptarea către standardele occidentale este un exemplu clar al modului în care globalizarea modelează percepțiile despre frumusețe,

52. Hyeon-kyeong An, „The Study on the Image of the Korean Beauty and the Rewards to Be Gained by Trying to Be a Beauty”, *Journal of Fashion Business* 21, no. 4 (2017): 58.

53. An, „The Study on the Image of the Korean Beauty”, 58.

54. Angela Kim, „Blepharoplasty as Domestication of the Asian: Constructing Korean Identities by White Hands”, *UCLA: Center for the Study of Women* (2018), 17, „Sustîn, în schimb, că, din moment ce toți oamenii albi au pleoape duble, femeile coreene aspiră la această normă din dorința de a fi considerate parte a normalității. Aceste asocieri pe care femeile asiatice le fac în legătură cu trăsăturile lor provin din stereotipuri create de societatea occidentală, care, din punct de vedere istoric, a deținut cea mai mare putere și influență hegemonică”, traducerea mea.

55. Kim, „Blepharoplasty as Domestication of the Asian”, 2.

influențând inclusiv intervențiile asupra corpului. Această tendință reflectă un dialog complex între tradiție, identitate și influențele culturale străine, în care estetica devine un câmp de negociere între valorile locale și presiunile globalizate: „atractivitatea fizică occidentală a fost una dintre cele mai importante «importuri» în Japonia, iar femeile din Coreea au adoptat, la rândul lor, idealul de frumusețe occidental sub influența valorilor occidentale”⁵⁶.

Revenind la cazul protagonistei, soțul și familia lui Yeong-hye reacționează violent la transformarea ei, ceea ce reflectă dinamica patriarhală a familiei aflate în centrul acțiunii. Mama lui Yeong-hye se simte nevoită să poarte pe umeri „rușinea” faptului că fiica ei nu mai mănâncă carne, simțindu-se astfel datorare față de ginere să repare situația. Tatăl protagonistei, veteran de război—așa cum sunt foarte mulți coreeni de vârsta lui—încearcă să o forțeze să mănânce carne, un gest simbolic al impunerii controlului asupra fiicei sale. Această scenă este emblematică pentru relațiile de putere din cadrul familiei tradiționale coreene: „În acel moment, cu o palmă puternică, so-cru-meu a despicat vidul în care ne aflam cu toții. Nevastă-mea și-a acoperit cu o mână obrazul lovit”⁵⁷. Caitilin E. Stobie investighează semnificația acestui episod, realizând o asociere cu campaniile pentru drepturile animalelor, unde activiștii se înclue în cuști sau își blochează gura cu bandă adezivă. Mai mult decât atât, Stobie surprinde notele grafice și pornografice ale acestei secvențe, dând de înțeles că acesta este un alt moment în care Yeong-hye este violată⁵⁸:

Trauma transgenerațională își are rădăcinile în acest cult al rușinii. Frica de eșec, dorința de încadrare în niște standarde prestabilite sunt niște aspecte cu care se confruntă majoritatea societăților, iar societatea sud-coreeană nu este o excepție. Fapt ce poate fi remarcat și în cadrul romanului lui Han Kang, rușinea provocată de un insucces nu este o experiență individuală, ci o experiență ce vizează întreaga familie⁵⁹.

Având în vedere cât de definitoriu este rușinea în cultura coreeană, nu este de mirare că un prim factor în răspândirea traumelor din generație în generație este chiar acest sentiment. Dacă la evitarea acestui

56. Nancy A Rudd, „Body Image I: A comparison of Ideal Beauty, Body Image, and Appearance Management Behaviors among Korean and American Qomen”, *Journal of the Korean Society of Clothing and Textiles* 25, nr. 5 (2001): 977.

57. Kang, *Vegetariana*, 55.

58. Caitilin E. Stobie, „The Good Wife? Sibling Species in Han Kang’s *The Vegetarian*”, *ISLE: Interdisciplinary Studies in Literature and Environment* 24, nr. 4 (2017): 794.

59. Carolyn Johnson, „The Literary Vegetarian”, 98, traducerea mea. THETG

sentiment tinerii sud-coreeni participă activ, pentru cineva de vârsta părinților lui Yeong-hye ea este un criteriu de bază. Mama protagonistei a fost crescută cu niște principii care îi cereau idealul, adică să fie o femeie ascultătoare, o mamă bună, o soție talentată, motiv pentru care așteaptă același lucru și de la fetele sale. În momentul în care află că fiica ei renunță la mâncatul cărnii, un simbol al bunăstării și supunerii față de bărbat, mama lui Yeong-hye se simte datoare să își ceară scuze de la ginerele ei și își asumă responsabilitatea de a salva situația: „Într-o nouă încercare, soacră-mea a luat între bețișoare o bucățică de carne de porc dulce-acrișoară, apropiind-o de gura neveste-mii⁶⁰”.

O valoare a lui Confucius care încă rezistă în cultura coreeană este grija pe care un tânăr este obligat să o poarte părinților și adresarea folosind termenii specifici care exprimă politețea⁶¹. Această lipsă de politețe o remarcă soțul lui Yeong-hye în episodul în care acesteia îi este dată carne cu forța: „Ținându-și buzele sigilate, nevastă-mea se uita la ea de parcă nu ar fi cunoscut niciun fel de regulă de politețe față de părinți⁶²”. Lipsa de politețe din partea fiicei, dar și faptul că statutul de patriarh era încălcat și înjosit prin nesupunerea mezinei, l-au determinat pe tatăl lui Yeong-hye să acționeze violent, în mai multe rânduri: „De furie, i s-a urcat sângele la cap și a plesnit-o din nou peste obraz⁶³”.

Trauma istorică este un concept care desemnează impactul profund al unor evenimente catastrofale sau violente asupra colectivităților umane. Aceste traume afectează modul în care o comunitate sau un popor își înțelege propria istorie, identitate și relația cu trecutul. Maria Yellow Horse Brave Heart definește conceptul de traumă istorică luând în considerare reacția subiecților față de traumă, considerând-o o vătămare emoțională și psihologică cumulativă „permanentă și inergenerațională, provenind din experiențe traumatice masive la nivel de grup. Răspunsul la trauma istorică este totalitatea manifestărilor care apar ca reacție la această traumă⁶⁴”. Conform lui Nathaniel Vincent Mohatt et al., trauma istorică se caracterizează prin experiențe traumatice resimțite la nivel colectiv, concentrându-se asupra grupurilor de persoane care au trecut prin experiențe comune⁶⁵.

60. Kang, *Vegetariana*, 53.

61. Carolyn Johnson, „The Literary Vegetarian”, 98.

62. Kang, *Vegetariana*, 53.

63. Kang, *Vegetariana*, 57.

64. Maria Yellow Horse Brave Heart, „The Historical Trauma Response Among Natives and Its Relationship with Substance Abuse: A Lakota Illustration”, *Journal of Psychoactive Drugs* 35, nr. 1 (2003): 7.

65. Nathaniel Vincent Mohatt et al., „Historical Trauma as Public Narrative: A

Mai mult decât atât, trauma poate fi transmisă între generații, indivizii care nu au participat în mod direct la evenimentele descrise resimțind și ei, la rândul lor, simptome legate de traumă⁶⁶. Evoluția literaturii coreene a fost marcată de diverse experiențe istorice, care au generat ulterior metafore sau simboluri specifice. Teoria traumei este strâns legată de disciplina și rememorarea istoriei, aducând în prim-plan importanța mărturiei și a martorului. Holocaustul este considerat drept evenimentul care a stat la baza configurării reperelor teoriei traumei, impactul său fiind asociat cu imposibilitatea reprezentării și a rememorării⁶⁷.

Prin intermediul teoriei traumei se delimitează o tentativă de regândire a istoriei într-o lume post-Auschwitz, însă nu este posibilă nici o reprezentare „deplină”, o simulare a traumei. Pentru a reuși, totuși, reprezentarea unor evenimente colective traumatizante, s-au propus mai multe metode, precum folosirea mărturiei, propusă de Shoshana Felman și Dori Laub⁶⁸ sau utilizarea conceptului de „întârziere”⁶⁹, „prin aplicarea înțelegerilor psihanalitice ale întâzierii traumei pentru a evidenția mărturia urmelor fără urmă ale traumei, apărute «după» eveniment”⁷⁰.

Introducerea traumelor istorice nu este o noutate când vine vorba de Han Kang. Născută în orașul Gwangju, oraș din care s-a mutat cu familia pe când avea vârsta de 9 ani⁷¹, Han Kang a aflat de la o vârstă fragedă cât de brutală poate fi ființa umană. Masacrul din Gwangju a avut loc cu 4 luni înainte ca ea să se mute la Seoul, însă dovezile cruzimii umane au urmărit-o întotdeauna: „Albumul conținea numeroase fețe moarte cu răni adânci, iar după ce am ajuns la finalul albumului foto, mi-am spus: «Oamenii sunt înfiorători»⁷²”. Masacrul din Gwangju (1980) s-a declanșat în urma asasinării președintelui Park Chung-hee, scăzând astfel posibilitatea adoptării unui drum pro-democratic. Acest eveniment a fost marcat de o serie de lovituri

Conceptual Review of How History Impacts Present-day Health”, *Social Science & Medicine*, nr. 106 (2014): 128.

66. Nathaniel Vincent Mohatt, Azure B. Thompson, Nghi D. Thai, Jacob Kraemer Tebes, „Historical trauma as public narrative: A conceptual review of how history impacts present-day health”, *Social Science & Medicine*, nr. 106 (2014): 128.

67. Radstone, *Trauma Theory*, 21.

68. Radstone, *Trauma Theory*, 12.

69. Radstone, *Trauma Theory*, 21.

70. Radstone, *Trauma Theory*, 21, traducerea mea.

71. Han Kang, „Han Kang Interview”, interviu de P. P. Wong, *Banana Writers*, <https://www.bananawriters.com/hankanginterview>.

72. Kang, „Han Kang Interview”, traducerea mea.

militare, precum impunerea legii marțiale și a interzicerii adunărilor publice. Drept reacție, cetățeni sud-coreeni, în special studenți, au ieșit în stradă pentru a protesta. Armata a reacționat dur și violent, acest eveniment soldându-se cu peste 2000 de civili uciși⁷³. Acest eveniment traumatic a inspirat scrierea romanului *Vegetariana*, după cum declara chiar Han Kang: „Mă gândeam la spectrul comportamentului uman, de la sublim la groază, și mă întrebam: este oare cu adevărat posibil ca oamenii să trăiască o viață perfect inocentă într-o lume atât de violentă? Și ce s-ar întâmpla dacă cineva ar încerca să atingă acest ideal?”⁷⁴.

Trauma istorică este un motiv recurent în lecturile coreene, iar în cazul romanului lui Han Kang supus analizei, una dintre secvențele care determină delimitarea celui de-al treilea tip de traumă, și anume cea istorică, este cea în care Yeong-hye este violată de către soțul său. Modul în care este descris episodul face trimitere la *comfort women*, un capitol trist din istoria Coreei de Sud, pentru care victimele își cer și în ziua de astăzi dreptate: „...se zbătea sub mine cu multă forță. Întinsă pe spate și cu o față absentă, străpungea întunericul privind fix spre tavan, asemenea femeilor recrutate cu forța să satisfacă nevoile sexuale ale soldaților de pe front⁷⁵, în stabilamente aflate pe lângă regimentele militare⁷⁶”. Femeile de confort (*comfort women*) este numele dat celor aproximativ 200,000 de fete și femei coreene care au fost mobilizate pentru a satisface fanteziile sexuale ale soldaților japonezi în perioada 1932–1945, perioadă în care a avut loc Războiul din Pacific⁷⁷. Aceste fete erau recrutate din foarte multe țări asiatice, precum Coreea (care la acea vreme era colonie japoneză), Japonia, Taiwan, Filipine, dar și din Olanda sau Indonezia; guvernul japonez susține că majoritatea fetelor erau aduse din Coreea⁷⁸.

Acestea erau legate în barăci murdare, în diferite „bordeluri militare” și erau forțate să întrețină relații intime între 10 și 30 de ori pe zi. Mai mult decât atât, acestea erau bătute, torturate, arse și uneori înjunghiate. Unele femei au murit de boli vaginale, iar altele s-au

73. Thomas Kern, „Cultural Performance and Political Regime Change”, *Sociological Theory* 27, nr. 3 (2009): 308.

74. Alexandra Alter, „The Vegetarian, a Surreal South Korean Novel”, *The New York Times*, accesat 27 Iulie, 2025, <https://www.nytimes.com/2016/02/03/books/the-vegetarian-a-surreal-south-korean-novel.html>.

75. Sublinierea prin italic nu apare în textul original.

76. Kang, *Vegetariana*, 44.

77. Pyong Gap Min, „Korean «Comfort Women» the Intersection of Colonial Power, Gender, and Class”, *Gender & Society* 17, nr. 6 (2003): 938.

78. Min, „Korean”, 941.

sinucis⁷⁹. Astfel, Yeong-hye devine un martor (dar și un mediu) al suferinței tuturor femeilor, brutalitatea soțului nefiind doar un simplu act de viol, ci o trimitere spontană către experiențele dureroase ale femeilor coreene din timpul războiului. Trauma nu se transmite transgenerațional doar la nivelul familiei și rudelor, ci și la nivelul țării, de la o generație de femei la următoarea. Hakyoungh Ahn observă faptul că în prima versiune a cărții, identitatea violatorului (japoneză) nu este specificată, „lăsând loc pentru o interpretare mai largă a autorilor violului asupra femeilor de reconfortare⁸⁰”.

Mai mult decât atât, acțiunile violente ale tatălui lui Yeong-hye și In-hye pot fi interpretate ca un rezultat al faptului că bătrânul a fost veteran de război. Se știe despre acest personaj că a luptat în Războiul din Vietnam, fiind astfel decorat cu Ordinul Meritul Militar. În urma războiului, se prea poate ca acesta să fi rămas cu niște traume (PTSD), care au dus la transmiterea altor traume către copiii săi, în special lui Yeong-hye. Roger Luckhurst în *The Trauma Question* (2008) remarcă faptul că, odată cu recunoașterea PTSD ca diagnostic psihiatric, s-a configurat un nou mod dominant de a înțelege comportamentul uman și identitatea prin prisma suferinței și a evenimentelor traumatice. PTSD-ul nu mai era un diagnostic acordat doar victimelor directe ale unor evenimente traumatice (cum ar fi soldații sau victime ale violenței), ci, cu timpul, categoria s-a extins pentru a include și martorii, salvatorii și personalul de intervenție, rudele victimelor, chiar și persoanele care doar află de moartea unui apropiat⁸¹. În plus, o observație relevantă a autorului este că există categorii de persoane a căror suferință psihologică a devenit emblematică, printre care și persoanele care au participat sau au fost martore la războiul din Vietnam. Trauma devine astfel un subiect dezbătut intens: „Deținuții din lagărele de concentrare, veteranii războiului din Vietnam și ai Războiului din Golf, victimele atrocităților, părinții traumatizați și supraviețuitorii dezastrelor sunt subiectul unor analize și controverse din perspective politice, sociologice, biologice, psihiatrice, terapeutice și juridice⁸²”.

Revenind la tatăl protagonistei, comportamentul violent din război avea să fie resimțit și de fiica sa, indiferent de vârstă: „După sputele neveste-mii, taică-su se mândrea că o bătuse peste pulpe

79. Min, „Korean”, 941.

80. Hakyoungh Ahn, „Empowerment and Exploitation: Sexual Dynamics in Han Kang's *The Vegetarian*”, *Tulsa Studies in Women's Literature* 43, nr. 2 (2024): 292, traducerea mea.

81. Roger Luckhurst, *The Trauma Question* (Routledge, 2008), 2.

82. Luckhurst, *Trauma*, 2.

până la vârsta de optsprezece ani⁸³”; „Încă din copilărie, când palma grea a tatălui lor le plesnea pe amândouă⁸⁴”; „Întotdeauna Yeong-hye fusese singura victimă a bătăilor tatălui lor [...] Neputând să-i rein-tre în grații, naiva și docila Yeong-hye nu se răzvrătise împotriva lui taică-su. Îndurase fără să crâcnească, adunând suferința în sufletul ei⁸⁵”. Trauma războiului, în cazul tatălui lui Yeong-hye, internalizată și nerezolvată, se manifestă domestic prin brutalitate fizică și abuzul față de poziția sa de patriarh al familiei. În plus, faptul că tatăl vede în violența sa un motiv de mândrie nu doar că dezvăluie o percepție denaturată asupra autorității parentale, ci și normalizează violența ca mijloc de control și afirmare a puterii asupra celor vulnerabili. Caitilin E. Stobie surprinde faptul că agresivitatea de care dă dovadă tatăl protagonistei este un simbol pentru trauma de gen, violența sa reflectând un sistem larg de opresiune: „Având în vedere că patriarhul este un veteran de război cu un trecut autoritar, este clar că cruzimea sa nu reprezintă doar o formă de violență interpersonală, ci este simbolică pentru trauma de gen care persistă după perioade de colonizare sau control sistemic”⁸⁶.

Prin analiza traumelor individuale, transgeneraționale și istorice, *Vegetariana* de Han Kang demonstrează cum suferința nu este doar o experiență personală, ci și una care se propagă prin relațiile de familie și contextul cultural. Yeong-hye devine un simbol al rezilienței împotriva normelor patriarhale și al unei lupte tăcute pentru eliberare, însă sacrificiul ei subliniază și izolarea profundă pe care o poate genera trauma. Alegerea de a renunța la carne nu este doar un simplu gest alimentar, ci și o decizie asumată, în ciuda radicalității sale, prin care corpul devine un teritoriu politic și un spațiu al protestului și rezistenței. Toate transformările prin care trece Yeong-hye, pornind de la decizia de a deveni vegetariană, până la visele în care ea apare în ipostaze inconfortabile, stările ei disociative și trecerea sa de la o femeie simplă, „banală”, lipsită de particularități reflectă o revoltă „mascată” prin revenirea la o stare primordiale de inocență. Astfel, *Vegetariana* nu este doar un roman despre trauma unei femei, ci și o meditație asupra impactului sistemic al violenței asupra celor vulnerabili, o critică adusă normelor sociale care reproduc suferința și un apel la empatie, reflecție și eliberare.

83. Kang, *Vegetariana*, 42.

84. Kang, *Vegetariana*, 173.

85. Kang, *Vegetariana*, 212.

86. Caitilin E. Stobie, „The Good Wife”, 794.

Referințe bibliografice

- Alter, Alexandra. "The Vegetarian, a Surreal South Korean Novel". *The New York Times*.
<https://www.nytimes.com/2016/02/03/books/the-vegetarian-a-surreal-south-korean-novel.html>. Ultima accesare: 27 iulie 2025.
- Adams, Carol J. *The Sexual Politics of Meat: A Feminist-Vegetarian Critical Theory*. Continuum, 2000.
- Ahn, Hakyoung. „Empowerment and Exploitation: Sexual Dynamics in Han Kang’s *The Vegetarian*”. *Tulsa Studies in Women’s Literature* 43, nr. 2 (2024): 276–93.
- An, Hyeon-kyeong. „The Study on the Image of the Korean Beauty and the Rewards to Be Gained by Trying to Be a Beauty”. *Journal of Fashion Business* 21, nr. 4 (2017): 44–60.
- Caruth, Cathy. *Unclaimed Experience: Trauma, Narrative and History*. The Johns Hopkins University Press, 1996.
- Chandran, Rincy și Geetha Pai. „The Flowering of Human Consciousness: An Ecofeminist Reading of Han Kang’s *The Vegetarian* and *The Fruit of My Woman*”. *International Journal of English and Literature* 7, nr. 4 (2017): 21–28.
- Freud, Sigmund. „Beyond the Pleasure Principle”. În *Literary Theory: An Anthology*, coordonat de Julie Rivkin și Michael Ryan. Blackwell Publishing, 2004.
- Heart, Maria Yellow Horse Brave. „The Historical Trauma Response Among Natives and Its Relationship with Substance Abuse: A Lakota Illustration”. *Journal of Psychoactive Drugs* 35, nr. 1 (2003): 7–13.
- Johnson, Carolyn. „The Literary Vegetarian: Investigations of Fasting and the Refusal of Meat in the Works of Mary Shelley, Franz Kafka, and Han Kang”. Disertație de doctorat, Universitatea din California, 2021.
- Kalsched, Donald. *The Inner World of Trauma: Archetypal Defenses of the Personal Spirit*. Routledge, 1996.
- Kang, Han. „Han Kang Interview”. Interviu de P. P. Wong. Banana Writers. <https://www.bananawriters.com/hankanginterview>. Ultima accesare: 27 iulie 2025.
- Kang, Han. *Vegetariana*. Tradusă de Iolanda Prodan. Editura Art, 2017.
- Kern, Thomas. „Cultural Performance and Political regime Change”. *Sociological Theory* 27, nr. 3 (2009): 291–316.
- Kim, Angela. „Blepharoplasty as Domestication of the Asian: Constructing Korean Identities by White Hands”. *UCLA: Center for the Study of Women* (2018): 1–21.
- Kim, Won-Chung. „Eating and Suffering in Han Kang’s *The Vegetarian*”. *CLCWeb: Comparative Literature and Culture* 21, nr. 5 (2019): 1–10.
- Luckhurst, Roger. *The Trauma Question*. Routledge, 2008.
- Min, Pyong Gap. „Korean «Comfort Women» the intersection of colonial power, gender, and class.” *Gender & Society* 17, nr. 6 (2003): 938–57.
- Mohatt, Nathaniel Vincent, Azure B. Thompson, Nghi D. Thai, Jacob Kraemer Tebes. „Historical Trauma as Public Narrative: A Conceptual Review of How History Impacts Present-Day Health”. *Social Science & Medicine*, nr. 106 (2014): 128–36.

- Nam, Ki-Chang Cheorun Jo, Mooha Lee. „Meat Products and Consumption Culture in the East”. *Meat Science* 86 (2010): 95–102.
- Oanh, Dang Hoang. „The Concept of Trauma in Literature Viewed from the Transitioning Models Of Trauma in the West”. *VNU Journal of Foreign Studies* 37, nr. 4 (2021): 97–110.
- Radstone, Susannah. „Trauma Theory: Contexts, Politics, Ethics”. *Paragraph* 30, nr. 1 (2007): 9–29.
- Rudd, Nancy A. „Body Image I: A Comparison of Ideal Beauty, Body Image, and Appearance Management Behaviors among Korean and American Women”. *Journal of the Korean Society of Clothing and Textiles* 25, nr. 5 (2001): 969–80.
- Samizadeh, Souphiyeh. „Beauty Standards in Asia”. În *Non-surgical Rejuvenation of Asian Faces*, coordonat de Souphiyeh Samizadeh. Springer, 2022.
- Stobie, Caitilin E. „The Good Wife? Sibling Species in Han Kang’s *The Vegetarian*”. *ISLE: Interdisciplinary Studies in Literature and Environment* 24, nr. 4 (2017): 787–802.
- Sütterlin, Nicole A. „History of Trauma Theory”. În *The Routledge Companion to Literature and Trauma*, coordonat de Colin Davis și Hanna Meretoja. Routledge, 2020.
- Tshifhumulo, Rendani. „Exploring the Realities of the Unknown: Dreams and their Interpretations”. *Journal of Sociology and Social Anthropology* 7, nr. 3 (2016): 175–83.